

APLIKACE

PRÁVA

První autorský odborný časopis

1/2016

**ROZSAH RUČENÍ
A PROMLČENÍ**

str. 9

**ZAPOČTENÍ JAKO
PROCESNÍ OBRANA
ŽALOVANÉHO**

str. 3

**ODPOVĚDNOST DRŽITELE
DOMÉNOVÉHO JMÉNA
ZA OBSAH JEHO INTER-
NETOVÝCH STRÁNEK**

str. 12

www.aplikaceprava.cz

*„ Právo není spravedlnost,
ale spravedlnost je přirozené právo. „*

GNÓMY, Luboš Chalupa

OBSAH 1/2016

ZAPOČTENÍ JAKO PROCESNÍ
OBRANA ŽALOVANÉHO

str. 3

NÁMITKA ZAPOČTENÍ
A ROZSOUZENÁ VĚC

str. 5

ROZSAH RUČENÍ
A PROMLČENÍ

str. 9

ODPOVĚDNOST DRŽITELE
DOMÉNOVÉHO JMÉNA
ZA OBSAH JEHO
INTERNETOVÝCH
STRÁNEK

str. 12

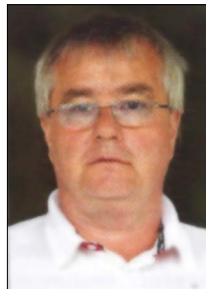
Redakční informace:

Elektronický časopis se sborníkem statí
JUDr. Luboše Chalupy APLIKACE PRÁVA
vydává JUDr. Luboš Chalupa, advokátní kancelář,
www.akchalupa.cz, chalupa@akchalupa.cz,
Křížkova 156, 186 00 Praha 8.

Redakční rada: JUDr. Luboš Chalupa,
JUDr. Věra Chandrycká.

Časopis vychází jednou za 3 měsíce. Časopis
APLIKACE PRÁVA je registrován v Českém národ-
ním středisku ISSN Národní technické knihovny
(ISSN 2336-5560). © Všechna práva vyhrazena.
Jakákoli další publikace, přetištění nebo distribuce
jakéhokoli materiálu nebo části materiálu uveřejně-
ného v časopise APLIKACE PRÁVA (tištěnou i elek-
tronickou formou) je možná pouze s uvedenou citací
autora, názvu a čísla časopisu.

Časopis APLIKACE PRÁVA č. 1/2016 byl vydán
dne 20.5. 2016.

JUDr. Luboš Chalupa

APLIKACE PRÁVA je nový bezplatný internetový právní časopis určený pro právní praxi i dalším zájemcům z řad laické veřejnosti se zájmem o právo.

APLIKACE PRÁVA je prvním autorským odborným časopisem obsahujícím sborník právních statí JUDr. Luboše Chalupy, který doposud publikoval desítky odborných článků v předních právních časopisech, jako např. Právní rádce, Právní rozhledy, Soudní rozhledy, Bulletin advokacie, s rozsáhlou citací v komentářové právní literatuře jako součásti právního řádu ČR v širším smyslu (viz. www.akchalupa.cz).

V dnešní internetové době, kdy rozhodují dny, lze autoritou prioritu nových průlomových myšlenek nejlépe zajistit vydáváním vlastního odborného časopisu až s následným převzetím ostatními autory, kteří je dále rozvedou a precizují. Autorské právo v novodobém pojetí nesprávně více chrání jiný způsob vyjádření již existující autorské myšlenky obsažené v určitém díle s jejím častým přisvojováním ze strany dalších osob za vlastní než původní originální myšlenku samu.

Smyslem nového časopisu je být podnětem pro soudní praxi, zejména rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu ČR i Ústavního soudu ČR, pro jejichž vysokou kvalitu je nezbytná odborná oponentura i zdroj nových právních názorů.

APLIKACE PRÁVA může být rovněž inspirací pro další autory i jiných společenských oblastí, aby oni sami mohli přispět k rozvoji daného oboru svými novými myšlenkami a názory prostřednictvím pravidelného zveřejňování v jimi vydávaném internetovém odborném časopise bez nutnosti zdlouhavého vydávání v tištěných periodikách s redakčními radami s rizikem ztráty priority či aktuálnosti.

JUDr. Luboš Chalupa
www.akchalupa.cz

ZAPOČTENÍ JAKO PROCESNÍ OBRANA ŽALOVANÉHO

Minimálně od roku 1936 je v právní teorii, soudní praxi i právní literatuře 1) diskutována otázka právních účinků započtení vzájemné pohledávky jen do výše žalované pohledávky jako procesní obrany včetně překážky litispendence.

Z USTANOVENÍ § 98 O.S.Ř. VYPLÝVÁ:

1. vzájemným návrhem je projev žalovaného, jímž proti žalobci uplatnil svou vzájemnou pohledávku k započtení, pokud navrhuje, aby mu bylo přisouzeno více, než co uplatnil žalobce, a to bez ohledu na to, zda soud následně zjistí, že žalovaná pohledávka je - bez ohledu na námitku započtení - nedůvodná; v takovém případě soud vyměří z podání vzájemného návrhu soudní poplatky z podání návrhu ve věci samé s povinností soudu meritorně rozhodnout o celé vzájemné pohledávce uplatněné k započtení
2. vzájemným návrhem není projev žalovaného, jímž proti žalobci uplatnil svou vzájemnou pohledávku k započtení, pokud nenavrhuje, aby mu bylo přisouzeno více, než co uplatnil žalobce, a to bez ohledu na to, že vzájemná pohledávka je ve skutečnosti vyšší než žalovaná pohledávka, neboť rozhodující je jen to, zda žalovaný navrhuje přisoudit více, než uplatnil žalobce

Projev vůle žalovaného ve smyslu ustanovení § 98 o.s.ř. směřující k započtení vzájemné pohledávky žalovaného, pokud žalovaný nenavrhuje přisoudit více, než se domáhá žalobce, nevytváří překážku litispendence z důvodů:

- a) započtení vzájemné pohledávky je jednorázovým hmotně právním jednáním (právním úkonem) žalovaného
- b) žalovaný se po žalobci nedomáhá zaplacení vzájemné pohledávky, neboť neučinil žalobní žádání (petit), takže mu nelze ničeho přisoudit
- c) žalovaný zvolil pasivní (obraný) procesní postup tím, že v řízení namítá zánik žalovaného pohledávky započtením

Projev vůle žalovaného ve smyslu ustanovení § 98 o.s.ř. směřující k započtení vzájemné pohledávky žalovaného, pokud žalovaný navrhuje přisoudit více, než se domáhá žalobce, naopak vytváří překážku litispendence:

- a) žalovaný se po žalobci domáhá zaplacení vzájemné pohledávky, neboť učinil žalobní žádání (petit)
- b) žalovaný v řízení uplatnil celou svou pohledávku s tím, že v rozsahu důvodně žalované pohledávky důvodně započtená vzájemná pohledávka má zaniknout započtením a ve zbývajícím rozsahu žalovaný navrhuje přisoudit zbývajíc část vzájemné pohledávky převyšující žalovanou pohledávku
- c) žalovaný zvolil aktivní (útočný) procesní postup tím, že se v řízení domáhá zaplacení jeho vzájemné pohledávky a tím ji učinil předmětem řízení
- d) ustanovení § 98 o.s.ř. je zařazeno v části upravující podání ve věci samé a zákon o soudních poplatcích zpoplatňuje vzájemný návrh převyšující žalovanou částku obdobně jako žalobu

Vzájemným návrhem ve smyslu ustanovení § 98 o.s.ř. vytvářející překážku litispendence pro celou vzájemnou pohledávku žalovaného je procesní podání žalovaného v řízení, ať písemné či ústní, do protokolu, kterým:

- žalovaný uplatnil svou vzájemnou pohledávku k započtení,
- a
- žalovaný navrhl, aby mu bylo přisouzeno více, než co uplatnil žalobce.

Předmět řízení ve věci samé i o vzájemné pohledávce, pokud žalovaný navrhuje přisoudit více, než co uplatnil žalobce, a to bez ohledu na důvodnost vlastní žalované pohledávky, ode dne uplatnění námítky započtení v rámci soudního řízení mj. potvrzuje zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích tím, že: "Ze vzájemného návrhu žalovaného se platí poplatek tak, jako by byl tento návrh podáván samostatně. Uplatnil-li žalovaný proti navrhovateli svou peněžitou pohledávku k započtení, platí se poplatek z částky, o kterou pohledávka žalovaného přesahuje peněžité plnění uplatněné navrhovatelem." (položka 1 bod 2 sazebníku poplatků), dříve např. Sazebník soudních poplatků k zákonu č. 116/1966 Sb., soudních poplatcích (poznámka 2 k položce 1).

Ustanovení § 98 o.s.ř. je vůči ustanovením § 97 odst. 1 o.s.ř. ustanovením zvláštním, pročež je vyloučeno podat vzájemný návrh pro pohledávku žalovaného, pokud žalovaný nenavrhuje, aby mu bylo přisouzeno více, než co uplatnil žalobce.

Ustanovení § 98 o.s.ř. - v souladu s hmotně právními následky započtení - zákonnou nevyvratitelnou domněnkou stanoví, že uplatnění vzájemné pohledávky k započtení podáním žalovaného, pokud žalovaný nenavrhuje přisoudit více, než co uplatnil žalobce, není vzájemným návrhem bez ohledu na to, zda je žalovaná pohledávka po právu či nikoli.

Ustanovení § 98 o.s.ř. zákonnou nevyvratitelnou domněnkou vylučuje vzájemný návrh žalovaného, ať již ve formě písemného podání či ústně do protokolu, obsahující projev vůle žalovaného k započtení, pokud žalovaný nenavrhuje přisoudit více, než co uplatnil žalobce, bez ohledu na to, že žalovaný svoje podání takto výslovně označí jako vzájemný návrh.

Ustanovení § 98 o.s.ř. výslovně stanoví, že vzájemným návrhem je projev vůle žalovaného, jímž proti žalobci uplatňuje svou pohledávku k započtení, jen pokud navrhuje, aby mu bylo přisouzeno více, než co uplatnil žalobce, a to bez ohledu na to, zda žalovaná pohledávka je po právu či nikoli. Ustanovení § 98 o.s.ř. vedle právních následků započtení jako jednorázového hmotně právního jednání (právního úkonu) předně vychází z toho, že málokteré vzájemné pohledávky včetně příslušenství jsou do své výše zcela stejné, pročež projev vůle žalovaného k započtení jen do výše žalované pohledávky se posuzuje jako projev vůle žalovaného neuplatnit vzájemnou pohledávku žalovaného vzájemným návrhem a tím jej učinit předmětem nalézacího řízení, nýbrž jen jako procesní obranu (pasivní postup).

Navrhuje-li žalovaný, aby mu bylo na základě jeho námítky započtení v rámci soudního řízení přisouzeno více, než co uplatní žalobce, a to bez ohledu na to, o jak vysokou částku přesahuje vlastní žalovanou částku, je tento projev žalovaného vždy ex lege vzájemným návrhem s povinností soudu se meritorně ve výroku rozsudku vypořádat s celou pohledávku žalovaného uplatněnou v řízení k započtení. Bude-li zjištěna neexistence žalované pohledávky bez ohledu na uplatněnou námítku započtení, musí soud v rámci vzájemného návrhu výrokem rozsudku rozhodnout o celé vzájemné pohledávce a nikoli jen o části této pohledávky převyšující pohledávku, kterou uplatnil žalobce (absurdnost rozsouzení části téže pohledávky uplatněné).

Není po právu právní názor, že vzájemná pohledávka uplatněná v soudním řízení k započtení v rozsahu žalované částky, která nebyla pravomocně přisouzena žalovanému, není zohledněna ve výroku rozsudku soudu, když ustanovení § 98 věta druhá o.s.ř. mimo jiné předchází nesmyslné kumulaci dvou antagonistických výroků rozsudku o vzájemně se kryjících pohledávkách stejného druhu: "žalovaný je povinen zaplatit žalobci totéž plnění, které je žalobce povinen zaplatit žalovanému".

V případě, že je v řízení prokázáno, že žalovaná pohledávka ke dni střetu neexistovala, je předmětem řízení ode dne uplatnění vzájemné pohledávky, pokud žalovaný navrhuje, aby mu bylo přisouzeno více, než co uplatnil žalobce, celá tato vzájemná pohledávka bez ohledu na to, v jakém rozsahu v petitu převyšuje žalovanou pohledávku s tím, že je-li zapotřebí dalšího dokazování o výši vzájemné pohledávky, je zpravidla na místě vzájemnou žalobu pro celou vzájemnou pohledávku uplatněnou k započtení vyloučit k samostatnému řízení.

Uplatnění vzájemné pohledávky žalovaného k započtení nepřevyšující výši žalované pohledávky, pokud žalovaný nenavrhuje, aby mu bylo přisouzeno více, než co uplatnil žalobce, v rámci soudního řízení nevytváří překážku litispendence, neboť se žalovaný započtením v rozsahu žalobcem uplatněné pohledávky nedomáhá vydání rozsudku o zaplacení.

Zvláštní uplatnění vzájemné pohledávky žalovaného v soudním řízení formou započtení v rozsahu žalované pohledávky, pokud žalovaný nenavrhuje, aby mu bylo přisouzeno více, než co uplatnil žalobce, tak nemůže ani teoreticky vyvolat právní následky litispendence, neboť předmětem není uplatnění pohledávky ve formě jejího zaplacení, ale uplatnění vzájemné pohledávky proti žalované pohledávce s jejich vzájemným vypořádáním tak, že se v dotčeném rozsahu "vynulují".

Pokud byla žalovaným v řízení uplatněna k započtení pravomocně přisouzená pohledávka žalovaného vůči žalobci, odpadá bez dalšího otázka litispendence, neboť rozsouzená věc vždy vylučuje důvodnost námítky litispendence.

Tzv. eventuální započtení je zmatečné právní jednání (právní úkon), neboť projev vůle musí být určitý a musí sledovat zamýšlené právní následky, tj. zánik žalované pohledávky započtením vzájemné pohledávky, a to bez výhrad. Lze však připustit započtení určité vzájemné pohledávky s poznámkou, že žalovaný má za to, že žalovaná pohledávka po právu neexistuje a tudíž jeho námítka započtení patrně nevyvolá zamýšlené právní následky.

JUDr. Luboš Chalupa
www.akchalupa.cz

NÁMITKA ZAPOČTENÍ A ROZSOUZENÁ VĚC

Rozsouzenou věcí ve smyslu ustanovení § 159a o.s.ř. (dříve § 159 o.s.ř.) je jen plnění vypořádané výrokem meritorního soudního rozhodnutí (rozhodčího nálezu), které bylo předmětem nalézacího řízení a proti kterému měli všichni účastníci právo podat odvolání, pokud jej zákon nevylučuje, např. pro marginární výši pohledávky; to splňuje i případ, kdy soud zjistil

pravost a výši žalované pohledávky a žalobu zamítl jen z důvodu započtení určité vzájemné pohledávky žalovaného přesahující výši žalované pohledávky, pokud se žalovaný v tomto řízení domáhal jejího přisouzení nad žalovanou výši, a to proto, že tato vzájemná pohledávka je předmětem řízení ode dne jejího uplatnění v řízení až do pravomocného skončení řízení o ní.

Za rozsouzenou věc však nutno považovat i případ pravomocného rozsudku (rozhodčího nálezu) zamítajícího žalovanou pohledávku jen z důvodu soudem uznaného právně účinného započtení určité vzájemné pohledávky žalovaného uplatněné v řízení jen do výše žalované pohledávky, neboť tato vzájemná pohledávka žalovaného je přímo (početně) vypořádána výrokem rozsudku a pro samotnou autoritu soudů i právní jistotu účastníků je předem a priority vyloučeno, aby se žalovaný v následném řízení mohl domáhat téhož práva vůči těmto účastníkovi podruhé; nepromítne-li se vzájemná pohledávka žalovaného uplatněná jen do výše žalované pohledávky nijak (početně) ve výroku rozsudku soudu, nejedná se o rozsouzenou věc bez ohledu na odůvodnění rozsudku.

Právní účinky rozsouzené věci i na případ vypořádání vzájemných pohledávek účastníků řízení výrokem pravomocného rozsudku (rozhodčího nálezu) – žalované pohledávky a započtené protipohledávky – má charakter jejich vypořádání (zúčtování) podobně jako je tomu v řízení o vrácení plnění z neplatné nebo zrušené smlouvy, které soud provádí ex offio tak, aby byl rozsudek co nejurčitější a co nejjednodušší.

Zvláštní předmět řízení o vzájemné pohledávce uplatněné žalovaným k započtení, pokud žalovaný neuplatňuje více, než co uplatnil žalobce, se projevuje tím, že je-li v řízení zjištěna pravost a výše žalované pohledávky a rovněž tak pravost a výše vzájemné pohledávky v tomtéž rozsahu, žaloba musí být zamítnuta, protože vzájemná pohledávka je rozsouzena samotným výrokem rozsudku.

Nejednalo-li se o započtení pravomocně přisouzené pohledávky, tak teprve výrok pravomocného rozsudku, jímž byla v soudním řízení proti po právu žalované pohledávce současně vypořádána i vzájemná pohledávka žalovaného tak, že v dotčeném rozsahu byla z tohoto důvodu žaloba meritorně zamítnuta, vytváří překážku věci pravomocně rozsouzené, jinak by hrozila "anarchie" protichůdných výroků rozsudků o téže pohledávce uplatněné v soudním řízení.

Z výše uvedeného příkladu se právní následky uplatnění vzájemné pohledávky projeví ve výroku rozsudku takto:

- a) v případě skutkového zjištění o pravosti a výši žalované pohledávky ve výši 100 000 Kč i pravosti a výše řádně uplatněné vzájemné pohledávky žalovaného ve výši 150 000 Kč
 - I. žaloba o zaplacení částky 100 000 Kč se zamítá (výrok s odůvodněním současně obsahuje povinnost k zaplacení žalované pohledávky 100 000 Kč proti povinnosti zaplatit vzájemnou pohledávku ve výši 100 000 Kč) tak, aby nebylo nutné stanovit povinnost žalovaného zaplatit žalobci částku 100 000 Kč a nadbytečně povinnost žalobce zaplatit žalovanému tutéž částku 100 000 Kč
 - II. žalobce je povinen zaplatit žalovanému částku 50 000 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku
- b) v případě skutkového zjištění o nepravosti žalované pohledávky ve výši 100 000 Kč a naopak pravosti a výše řádně uplatněné vzájemné pohledávky žalovaného ve výši 150 000 Kč
 - I. žaloba, kterou se žalobce domáhá, aby žalovaný zaplatil žalobci částku 100 000 Kč, se zamítá
 - II. žalobce je povinen zaplatit žalovanému částku 150 000 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku, případně: řízení, kterým se žalovaný domáhá, aby žalobce zaplatil žalovanému částku 150 000 Kč, se vylučuje k samostatnému řízení

Námítka nezávaznosti odůvodnění pravomocného rozsudku (rozhodčího nálezu) zamítajícího žalovanou pohledávku jen z důvodu právně účinného započtení určité vzájemné pohledávky žalovaného je zpochybňováním věcné správnosti základních skutkových zjištění rozsudku a neobstojí již proto, že rovněž samotná žalovaná pohledávka je individualizována jen v samotném odůvodnění rozsudku (rozhodčího nálezu), a nikoli v jeho výroku, pročez není důvodu, aby tomu v případě vypořádání určité vzájemné pohledávky bylo jinak.

Ustanovení § 165 o.s.ř. (oprava odůvodnění rozsudku) zakládá právo kteréhokoliv účastníka domáhat se opravy odůvodnění nepravomocného rozsudku s jinak věcně správným výrokem, a to i v případě odvolací námítky účastníka o nejednačnosti či víceznačnosti skutkových zjištění rozsudku o předmětu řízení a o způsobu zániku žalované pohledávky započtením vzájemné pohledávky.

Více než padesát let trvající soudní praxe ignorující vzájemnou žalobu žalovaného ve smyslu ustanovení § 98 o.s.ř. v rozsahu uplatnění vzájemné pohledávky žalovaného přesahující vlastní žalovanou pohledávku, pokud žalovaný navrhuje, aby mu bylo přisouzeno více, než co uplatnil žalobce, v případě, kdy je vlastní žalovaná pohledávka shledána nedůvodnou, je zjevně nezákonná a v očividném rozporu se zákonem I čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Stejně jako v případě zamítnutí žaloby jen z důvodu pravomocným rozsudkem (rozhodčím nálezem) uznaného započtení vzájemné pohledávky žalovaného (srovn. ustanovení -- 98 o.s.ř. v části občanského soudního řádu „Podání ve věci samé“) je rozsouzenou věcí i pravomocně schválený soudní smír uzavřený účastníky nad rozsah vlastní žaloby bez ohledu na předmět řízení vymezený vlastní žalobou. Rozsouzenou věcí jsou dále případy, kdy je pravomocným rozsudkem soudu v rozporu s občanským soudním řádem rozhodnuto o jiném předmětu řízení vymezeného vlastní žalobou bez řádně přípuštěné změny žaloby.

1) rozsudek Nejvyššího soudu České republiky, Rv I 339/36, (Vážný 15032): "Namít-li žalovaný ve sporu k započtení vzájemnou pohledávku, a bylo-li uznáno, že namítaná protipohledávka není po právu do výše žalobní pohledávky, a domáhá-li se pak dřívější žalovaný v novém sporu proti dřívějšímu žalobci zaplacení plné vzájemné pohledávky, jest zde do výše dřívější žalobní pohledávky překážka rozepře zahájené, po případě rozsouzené." Rozh. ze dne 12. března 1936, Rv I 339/36.) Dlužno se zabývatí u úřadu (§§ 233 a 240 odst. 3 c. ř. s.) námítkou zahájené rozepře co do částky 3.398 Kč 15 h, kterou žalovaná strana v řízení první stolice uplatňovala, a níž však rozhodl teprve odvolací soud, kdežto první soud se jí vůbec nezabýval. V příčině této námítky nejde proto o souhlasná usnesení soudů nižších stolic, která by dovolací soud nemohl přezkoumat (viz rozhodnutí čís. 8229 Sb, n. s.). Dřívější spor, jehož se odvolací soud v této příčině dovolává, byl pravoplatně skončen rozhodnutím nejvyššího soudu ze dne 29. března 1935, jimž dovolání nebylo vyhověno. V onom sporu bylo pravoplatně rozhodnuto, že žalovaní Antonín B. (nynější žalobce) a Alois B. jsou povinni zaplatiti žalující straně (nynější žalované straně) rukou společnou a nedílnou částku 3.398 Kč 15 h s přísl. a že až do výše této částky namítané protipohledávky žalovaných 13.000 Kč a 15.000 Kč nejsou po právu. V příčině dílčí částky 3.398 Kč 15 h z nyní zažalovaných pohledávek, bylo tudíž již v onom sporu, a to nyní již pravoplatně rozhodnuto (§ 411 c. ř. s.), že tato částka nynějšímu žalobci a Alois B. nepřísluší. Neprávem vylučuje odvolací soud totožnost stran proto, že prý v tomto sporu vystupuje jako žalobce pouze Antonín B., kdežto ve sporu C byl vedle něho spolužalován též Alois B., neboť stačí, že v příčině nyní zažalovaných a tehdy k započtení namítaných pohledávek bylo ve sporu C i proti nynějšímu žalobci jednáno a pravoplatně rozhodnuto, že nejsou po právu částkou 3.398 Kč 15 h; žádá-li nyní žalobce zaplacení pohledávek, které namítal společně s Aloisem B-em ve zmíněném sporu k započtení, od strany, která v onom sporu vystupovala jako žalobkyně, v plné jejich výši, pak musí proti sobě nechat platiti námítku zahájené (nyní již rozsouzené) rozepře i co do celé částky 3.398 Kč 15 h s přísl. Z těchto úvah vyplývá, že v tomto sporu a ve sporu C jde do částky 3.398 Kč 15 h o totožnost nároku a totožnost stran, která zůstává nedotčena tím, že v posledním sporu byl s nynějším žalobcem spolužalován též Alois B. V příčině této částky šlo tudíž v době vnesení rozsudku soudů nižších stolic o zahájenou rozepři, ke které bylo z úřední moci přihlížeti; pokud soudy nižších stolic o žalobním nároku co do této částky věcně rozhodly, bylo z podnětu podaného dovolání podle § 475 poslední odstavec a § 513 c. ř. s. v příčině této částky rozsudky nižších soudů zrušiti a žalobu odmítnouti."

"K otázce sporné v teorii i praxi, jaké jsou procesní účinky námítky započtení, je třeba závěrem stručně poznamenat: Přesto, že o nároku namítaném k započtení nerozhoduje výslovně v samotném výroku rozhodnutí, i když se i v něm projevuje výsledek věcného rozhodnutí o tomto nároku (vyjádřený jinak výslovně a přesně v odůvodnění rozsudku), tvoří tím odůvodnění nutně jeden celek s rozsudečným výrokem, který je teprve tímto obsahem odůvodnění individualizován. To odpovídá i skutečnosti, že se žalovaným uplatněním kompenzační pohledávky domáhá, aby bylo řízení i o ní samotné. V důsledku toho bude též bránit překážka litispendence, popř. Věci pravomocně rozsouzené jejími věcnému projednání v jiném řízení (§ 83, § 159 odst. 3)." (in.: Občanský soudní řád, Komentář, I. díl, Panorama Praha 1985, Vlastimil Handl, Josef Rubeš a kol.)

R 21/1999: "Námitku započtení, která představuje ve smyslu ustanovení § 98 o. s. ř. jen obranu proti žalobě, lze uplatnit bez ohledu na to, že pohledávka namítaná k započtení je předmětem jiného řízení před soudem. Není sporu o tom, že vzájemný návrh, o němž se zmiňuje vedle ustanovení § 97 o. s. ř. i ustanovení § 98 o. s. ř., má, pokud o takový případ v konkrétním řízení jde, atributy i procesní a hmotněprávní následky návrhu na zahájení řízení. Z procesního hlediska se tak i ke vzájemnému návrhu váže úprava obsažená v ustanovení § 83 o. s. ř., pojednávající o překážce litispence. Je třeba si pak současně uvědomit, že ustanovení § 98 o. s. ř. obsahuje mimo jiné dva právní instituty. Jednak již zmíněný "vzájemný návrh", jednak "uplatnění pohledávky k započtení". Koncepce zmíněného ustanovení totiž předpokládá, že uplatnění pohledávky k započtení odpůrcem v řízení proti navrhovateli může být považováno za vzájemný návrh jen tehdy, pokud odpůrce navrhuje, aby mu bylo přisouzeno více, než co uplatnil navrhovatel.

Jinak jde pouze o (procesní) obranu odpůrce proti návrhu navrhovatele. K tomu, aby bylo možno i uplatnění pohledávky odpůrce vůči navrhovateli k započtení považovat za vzájemný návrh se všemi s tím spojenými důsledky (včetně možné překážky litispence ve smyslu ustanovení § 83 o. s. ř.), je třeba především, aby odpůrce uplatnil svoji (jinak započitatelnou) pohledávku k započtení a navrhl, aby mu bylo přisouzeno více, než co uplatnil navrhovatel. Pokud oba tyto předpoklady nejsou splněny v plném rozsahu, není možné projev odpůrce, kterým uplatňuje svoji pohledávku k započtení, považovat za vzájemný návrh tak, jak je to uvažováno ustanovením § 98 o. s. ř. Tak tomu bude především tehdy, nepožaduje-li odpůrce, aby mu bylo přisouzeno více, než co uplatnil navrhovatel, a to bez ohledu na samotnou celkovou výši pohledávky odpůrce (rozhodná totiž z uvažovaného hlediska je právě výše odpůrcem požadovaného přisudku a nikoliv výše jeho pohledávky). V tomto případě má uplatnění pohledávky povahu procesní obrany žalovaného proti žalobě, obdobné námitce promlčení, námitce zaplacení dluhu apod. Soud se proto nejprve zabývá otázkou důvodnosti pohledávky uplatněné žalobou a teprve v případě zjištění opodstatněnosti posuzuje i otázku přípustnosti navrhovaného započtení. Odlišnost případů, kdy uplatněný návrh k započtení bude posuzován při splnění zákonných předpokladů jako vzájemný návrh, od případů, kdy takové uplatnění pohledávky k započtení bude jen obranou proti návrhu, se projeví např. tak, že v případě, kdy odpůrce nebude požadovat při uplatnění své pohledávky vůči navrhovateli, aby bylo přisouzeno více, než co uplatnil navrhovatel (a tedy půjde jen o procesní obranu odpůrce), a pokud by soud shledal důvodnou pouze protipohledávku odpůrce, musí vlastní návrh zamítnout, když jej shledal nedůvodným, přičemž o protipohledávce rozhodovat nebude, a to ani v důvodech rozsudku. Je tedy zřejmé, že v těch případech, kdy při aplikaci ustanovení § 98 o. s. ř. nepůjde o vzájemný návrh, ale jen o procesní obranu, pak ve vztahu k této procesní obraně, která - jak bylo vyloženo - nemá povahu návrhu na zahájení řízení, a k níž se tedy také nemohou přimykát následky spojené se zahájením řízení, není důvodu zabývat se otázkou případné překážky zahájeného řízení."

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 11.8.2015 sp.zn. I. ÚS 2280/14: "Skutečnost, že se obecný soud v odůvodnění svého pravomocného rozhodnutí vypořádal s námitkou započtení, kterou uplatnil žalovaný jako procesní obranu vůči žalobou uplatněnému nároku žalobce ve smyslu § 98 o. s. ř., a věcně se tak vyjádřil k tomu, zda žalovaný má započitatelný nárok vůči žalobci, nebrání tomu, aby se žalovaný domáhal tohoto nároku žalobou v samostatném soudním řízení. Nejedná se o překážku věci rozsouzené (§ 159a odst. 5 o. s. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2013; nyní § 159 odst. 4 o. s. ř.), neboť uvedený nárok žalovaného za této situace nebyl předmětem původního řízení. Pokud tedy soud dospěl právě na základě této skutečnosti k závěru, že nebyly splněny podmínky řízení o takovéto žalobě původního žalovaného, a řízení o ní zastavil, pak nelze než konstatovat, že o této žalobě odmítl věcně rozhodnout bez relevantního zákonného důvodu. Zastavením řízení tak porušil základní právo stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

18. V dané věci není nikterak sporné, že v řízení vedeném pod sp. zn. 8 C 110/2011 tehdejší žalovaní (stěžovatel a jeho manželka) neuplatňovali k započtení pohledávku, jež by byla vyšší než to, co uplatnila tehdejší žalobkyně (vedlejší účastnice). Ve smyslu druhé věty § 98 o. s. ř. tak měl tento projev povahu procesní obrany proti návrhu, což znamená, že v ní obsažený nárok žalovaných vůči žalobkyni se nestal (samostatným) předmětem řízení, o němž by mělo být meritorně rozhodnuto [srov. zejména rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 2. 6. 1998 sp. zn. 2 Cdon 1506/96; dále též nález sp. zn. II. ÚS 159/97 ze dne 5. 11. 1997 (N 135/9 SbNU 219) a usnesení sp. zn. III. ÚS 585/04 ze dne 16. 12. 2004, přístupné na <http://nalus.usoud.cz>]. Jeho předmětem zůstal po celou dobu řízení výlučně nárok žalobkyně vůči žalobci, jak byl uplatněn žalobním návrhem a v žalobě uvedenými základními skutkovými tvrzeními. Jen ve vztahu k němu přitom mohlo pravomocně meritorní rozhodnutí založit překážku věci rozsouzené.

19. Odlišný výklad by odporoval druhé větě § 98 o. s. ř., jejímž smyslem je odlišení účinků předmětného projevu od vzájemného návrhu, o němž musí být vždy meritorně rozhodnuto. V praxi by zároveň vedl k nejistotě ohledně toho, jaký nárok či stav je vlastně předmětem řízení. Ústavní soud v této souvislosti zdůrazňuje, že předmět jakéhokoliv soudního řízení musí být návrhem účastníka řízení jasně vymezen, přičemž jsou-li splněny podmínky řízení, musí být o něm meritorně rozhodnuto. Povahu rozhodnutí ve věci samé naopak nelze přiznat pouhým právním závěrům obsaženým v odůvodnění rozhodnutí, jejichž uvedení závisí výlučně od toho, zda je příslušný soud považoval za relevantní pro rozhodnutí o návrhu, či nikoliv. Předmět řízení se totiž nemůže odvíjet teprve od rozsahu úvah, které soud uvedl ve svém odůvodnění. O tom, že takovéto pojetí nemá v podústavním právu žádnou oporu, ostatně svědčí i to, že opravnými prostředky nelze brojit toliko proti odůvodnění rozhodnutí.

20. Ústavní soud považuje výklad odvolacího soudu, na němž založil napadené rozhodnutí, za zjevně odporující dikci a účelu § 98 o. s. ř. Skutečnost, že se obecný soud v odůvodnění svého pravomocného rozhodnutí vypořádal s námitkou započtení, kterou uplatnil žalovaný jako procesní obranu vůči žalobou uplatněnému nároku žalobce ve smyslu uvedeného ustanovení, a věcně se tak vyjádřil k tomu, zda žalovaný má započitatelný nárok vůči žalobci, nebrání tomu, aby se žalovaný domáhal tohoto nároku žalobou v samostatném soudním řízení. Nejedná se o překážku věci rozsouzené, neboť uvedený nárok žalovaného za této situace nebyl předmětem původního řízení. Pokud tedy odvolací soud dospěl právě na základě této skutečnosti k závěru, že nebyly splněny podmínky řízení o žalobě stěžovatele, a řízení o ní zastavil, pak nelze než konstatovat, že o této žalobě odmítl věcně rozhodnout bez relevantního zákonného důvodu, v důsledku čehož bylo napadeným usnesením porušeno základní právo stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny."

ROZSAH RUČENÍ A PROMLČENÍ

Ačkoli od 1. ledna 2014 nabyl účinnosti občanský zákoník č. 89/2012 Sb., zůstává otázka maximální desetileté promlčecí doby v obchodně právních vztazích ve smyslu ustanovení § 408 odst. 1 obch. zákoníku s ohledem na § 3036 obč. zákoníku i nadále aktuální.

1. SMLOUVA O RUČENÍ A JINÁ SMLUVNÍ LHŮTA SPLATNOSTI ZÁVAZKU RUČITELE

Smlouva o ručení je nezbytnou podmínkou platnosti ručitelského prohlášení, jak v rámci občansko právních vztahů, tak i obchodně právních vztahů.

Kumulace smlouvy o ručení a ručitelského ujednání v jedné listině je přípustná.

Sjednání jiné než zákonné doby splatnosti závazku ručitele vůči věřiteli je přípustné jen na základě výslovné dohody mezi věřitelem a ručitelem.

Smluvní ujednání o splatnosti ručitelského závazku na základě písemného ujednání mezi věřitelem a ručitelem v rámci ručitelského prohlášení tak, že ručení je splatné do x dnů po doručení písemné výzvy věřitele ručiteli k plnění za dlužníka, nevzniklo, pokud oproti jeho obsahu (označení v záhlaví či v závěru u podpisů) nebylo podepsáno věřitelem jako jednou jeho smluvní stranou.

2. PROMLČITELNOST VÝZVY VĚŘITELE RUČITELI

Právo věřitele vyzvat ručitele k plnění za dlužníka včetně se sjednanou splatností ručení do x dnů od doručení písemné výzvy věřitele ručiteli je právním jednáním (právním úkonem) majetkové povahy, které v režimu obchodního zákoníku podléhá obecné čtyřleté promlčecí době ve smyslu ustanovení § 390 obch. zákoníku.

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 30.3.2016 sp.zn. 28Co 173/2013: „Jde-li o námitku žalovaných o promlčení práva věřitele (žalobce) učinit právní úkon – výzvu žalovaným jako ručitelům (§ 390 obch. Zákoníku), je možno poukázat na skutkový průběh věci, jak je zmiňován shora, předpokladem věřitelova oprávnění domáhat se splnění ručitelského závazku na ručitelích je, že dlužník splatný závazek nesplnil ani v přiměřené době po výzvě. V konečných důsledcích nastala splatnost závazků dlužníka prohlášením konkursu na jeho majetek v roce 2000, když již předtím byl dlužník věřitelem vyzván k zaplacení již tehdy existujících dluhů a v návaznosti na jeho reakci, kdy dlužné částky nezaplátil, mohl věřitel již v letech 1998, resp. 1999 vyzvat ručitele k zaplacení, což mohl opětovně učinit v roce 2000 v souvislosti s nastalou splatností dluhu prohlášením konkursu. Za situace, kdy tyto věřitel vůči ručitelům učinil až v roce 2008, resp. 2011, se tak jeví, že tyto výzvy učinil až po uplynutí obecné čtyřleté promlčecí doby dle obchodního zákoníku.“

3. MAXIMÁLNÍ PROMLČECÍ DOBA RUČENÍ

Právo věřitele vůči ručiteli lze uplatnit hned po splatnosti celého „zaručeného“ dluhu zpravidla po výzvě věřitele vůči dlužníkovi ke splnění splatného závazku v přiměřené lhůtě, co byl k tomu věřitelem písemně vyzván, bez toho, že by věřitel musel vůči osobnímu dlužníkovi podat soudní žalobu či dále vyčkávat, zda a kdy osobní dlužník věřiteli dluh zaplatí.

Promlčení práva věřitele vůči ručiteli běží samostatně a poprvé počíná běžet ode dne splatnosti celé jistiny zaručeného dluhu.

Uplatnění peněžního dluhu vůči dlužníkovi v rámci konkurzu přihláškou pohledávky věřitele není uplatněním práva věřitele vůči ručiteli dlužníka, který je v úpadku.

Maximální promlčecí doba 10 let ode dne, kdy poprvé počala běžet promlčecí doba věřitele vůči ručiteli ve smyslu ustanovení § 408 odst. 1 obch. zákoníku, je dostatečně dlouhá, aby věřitel u soudu uplatnil svůj nárok vůči ručiteli bez ohledu na jiná ustanovení obchodního zákoníku, tj. bez ohledu na ustanovení § 310 obch. zákoníku i ustanovení § 407 obch. zákoníku.

Doba 10 let k uplatnění práva věřitele vůči ručiteli ode dne, kdy mohlo být právo poprvé uplatněno, je dostatečně dlouhá a její uplynutí nelze dále prodlužovat v závislosti na vedení nalézacího či konkurzního řízení mezi jinými účastníky než je ručitel. Není-li soudní řízení mezi věřitelem a osobním dlužníkem včetně konkurzního řízení skončeno ani do 10 let ode dne, kdy věřitel mohl poprvé uplatnit právo vůči ručiteli, např. pro délku nalézacího řízení či konkurzního řízení, musí věřitel vůči ručiteli před jejím uplynutím podat žalobu s případným návrhem na přerušování řízení.

Ustanovení § 408 odst. 1 obch. zákoníku brání „nekončícímu“ prodlužování ručení vlastního dluhu – nejčastěji úvěru - s určitou splatností do dne x,y ke škodě třetích osob bez ohledu na dodatečné ručitelem nepředvídatelné právní jednání (právní úkony) či právní skutečnosti nezávislé na jeho vůli bez jeho souhlasu dalším prodlužováním splatnosti zaručeného úvěru, např. dodatky ke smlouvě o úvěru, uznáním dluhu dle § 407 obch. zákoníku, délkou nalézacího či konkurzního řízení tím, že ex lege stanoví maximální délku promlčecí doby na dobu 10 let, ode dne kdy počala běžet poprvé.

Ustanovení § 408 obch. zákoníku tak v zájmu právní jistoty i předcházení ekonomické likvidaci stanoví maximální promlčecí dobu na 10 let ode dne, kdy počala běžet poprvé s jedinou výjimkou probíhajícího soudního řízení mezi jejich účastníky, tj. nikoli dalších osob jako ručitelů či zástavních dlužníků, kteří nebyli jeho účastníky.

Ustanovení § 408 odst. 1 obch. zákoníku tak mj. brání tomu, aby v důsledku neodůvodněné dlouhodobé nečinnosti věřitele či zneužití nárůstů zvláště vysokých úroků z prodlení v obchodně právních vztazích ke škodě ručitele, věřitel vůči ručiteli namísto včasného uplatnění svého nároku jej uplatnil až po více než 10 letech od splatnosti dluhu již s násobkem původně zaručeného dluhu.

V případě, že mezi účastníky probíhá soudní nebo rozhodčí řízení, jež bylo zahájeno před uplynutím maximální desetileté promlčecí doby, nelze námitku promlčení s odkazem na maximální promlčecí dobu v tomto řízení úspěšně uplatnit.

Ustanovení § 408 odst. 1 třetí věta obch. zákoníku i ustanovení § 408 odst. 2 obch. zákoníku nelze aplikovat tehdy, pokud maximální promlčecí doba uplynula před zahájením soudního nebo rozhodčího řízení a žalovaný námitku promlčení v později zahájeném řízení vůči jeho osobě řádně uplatnil.

4. BĚH PROMLČECÍ DOBY MIMO KONKURZNÍ (INSOLVENČNÍ) ŘÍZENÍ

V případě žalob věřitele vůči ručiteli dlužníka, který je v úpadku, je nutno zohlednit, že věřitel vůči svému dlužníkovi v úpadku přihláškou pohledávky v konkurzním (insolvenčním) řízení uplatnil pouze příslušenství jistiny dluhu ke dni prohlášení konkurzu na majetek jeho dlužníka.

Promlčecí doba příslušenství jistiny narostlé až po prohlášení konkurzu na majetek dlužníka vůči dlužníkovi i ručiteli běží dál nezávisle na probíhajícím konkurzním (insolvenčním) řízení.

5. ROZSAH RUČENÍ ZA DODATEČNÉ ZMĚNY SPLATNOSTI A VÝŠE ZARUČENÉHO DLUHU

Většina úvěrových smluv je až po vystavení ručitelského prohlášení bez souhlasu ručitele dodatečně i několikrát podstatně měněna jejími dodatky s prodloužením splatnosti splátek úvěru i se změnou výše úroků a smluvních úroků z prodloužení, což však nemůže jít bez souhlasu ručitele k jeho tíži.

Ručitel jako osoba odlišná od dlužníka ručením zajišťuje úvěr jen v rozsahu a se splatností úvěru dle smlouvy o úvěru ve znění ke dni podpisu ručitelského prohlášení, jinak je zapotřebí výslovného souhlasu ručitele k dodatečným podstatným změnám obsahu zaručeného úvěru, zvláště k prodloužení jeho splatnosti, výše úroků či smluvních úroků z prodloužení dodatkem smlouvy o úvěru, jakož i k uznání dluhu dle § 407 obch. zákoníku, k privativní novaci apod.

Pro určení běhu promlčecí doby ručení a jeho rozsahu je rozhodující úvěrovou smlouvou sjednaná výše úvěru a jeho splatnost, jakož i výše úroků a smluvních úroků z prodloužení, a to ke dni vystavení ručitelského prohlášení, pokud ručitel výslovně nesouhlasil s dodatečnými změnami zaručeného dluhu včetně jeho splatnosti či výše.

Věřitel se může vůči ručiteli domáhat zaplacení pouze aktuální výše zůstatku dluhu ke dni doručení výzvy k plnění za dlužníka, ke dni podání žaloby potažmo ke dni vyhlášení rozsudku soudu a nikoli v plné výši bez ohledu na částky do té doby prokazatelně vyplacené dlužníkem, případně z jiných zajišťovacích práv, zvláště ze zástavních práv zajišťujících tytéž úvěry.

Splnění dluhu - byť částečné - bez dalšího vyvolává zánik pohledávky věřitele – byť částečné – a v tomto rozsahu bez dalšího vyvolává i zánik zajištění tohoto závazku včetně ručení, pročez je vždy nezbytné, aby petit žaloby a výrok rozsudku byl vždy formulován tak, že plněním věřitele či ručitele na žalovanou pohledávku žalobce zaniká závazek druhého z nich.

Rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 9. 10. 2013 sp. zn. 31 Cdo 4091/2010: R 21/2014: "Ustanovení § 408 odst. 1 obch. zák. upravuje maximální délku promlčecí doby (deset let ode dne, kdy počala poprvé běžet), a to aniž by s tím, že před jejím uplynutím byla pohledávka uplatněna v soudním nebo rozhodčím řízení, spojovalo jakékoliv následky pro její běh. Pro případ, že řízení ohledně takové pohledávky bylo zahájeno před uplynutím této doby, „zakazuje“ v tomto řízení uplatnit námitku promlčení. Z ustanovení § 408 odst. 1 obch. zák. plynoucí nemožnost dlužníka vznést námitku promlčení neznamená, že by ručitele za pohledávku dlužníka, proti němuž nebylo zahájeno před uplynutím desetileté promlčecí doby soudní nebo rozhodčí řízení, stíhal týž zákaz namítnout promlčení jako dlužníka. Je tak zcela

zjevné, že účelem právní úpravy obsažené v ustanovení § 408 odst. 1, věte druhé, obč. zák. je eliminovat nepříznivý důsledek - promlčení pohledávky v důsledku uplynutí desetileté promlčecí doby, k němuž došlo jen z důvodu délky soudního či rozhodčího řízení, byť samotný právní úkon směřující k uspokojení nebo určení práva učinil věřitel včas. Jelikož zákaz uplatnit námitku promlčení se vztahuje jen na soudní nebo rozhodčí řízení, jež bylo zahájeno před uplynutím této lhůty, nemůže se týkat osoby (zde ručitele), který účastníkem takového řízení (v pozici žalovaného) nebyl.”
Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 23.1.2014 sp.zn. 29 Cdo 1471/2012 (Výběr NS 118/2014)

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 10. 2015 sp. zn. 33 Cdo 2537/2014: “Podá-li věřitel žalobu na plnění proti dlužníku a ručiteli zároveň, má každý z nich v řízení postavení samostatného společníka. Ručitel může vůči věřiteli vznést jak námitky ze svého (ručitelského) závazku, tak i námitky vyplývající ze vztahu dlužníka k věřiteli (včetně námitky promlčení práva věřitele), i když je dlužník neuplatnil. Vzhledem k tomu, že dlužník a ručitel mají v řízení postavení samostatných společníků, úkony každého z nich mají právní účinky jen ve vztahu k tomu, který je učinil. Jestliže tak námitku promlčení vznést pouze dlužník, mohou se právní účinky úspěšné námitky promlčení vztahovat pouze vůči němu, a nikoli též vůči ručiteli, který v rámci své procesní obrany neuplatnil námitku, že je promlčena věřitelova pohledávka vůči dlužníku.”

„Písemné uznání dluhu, jde-li navíc o uznání kvalifikovaně v tom směru, že pohledávka byla uznána co do důvodu a výše, má podle § 110 odst. 1 za následek, že věřiteli začne k uplatnění jeho nároku plynout nová, a to desetiletá promlčecí lhůta ode dne, kdy byla pohledávka dlužníkem uznána, popř. ode dne, kdy uplynula dlužníkovi lhůta k plnění. V důsledku jednostranného projevu dlužníka se tak prodloužuje lhůta k uplatnění nároku. Z hlediska postavení ručitele by to znamenalo, že namísto původního závazku s promlčecí lhůtou tří let, po jejímž uplynutí mohl ručitel vznést námitku promlčení, by se tato doba prodloužila na dobu deseti let. Za tohoto stavu by tudíž mohl ručitel úspěšně vznést námitku promlčení až po uplynutí desetileté lhůty (nehledě k možnosti opětovného uznání pohledávky dlužníkem). Tím by se zhoršilo postavení ručitele ve srovnání se stavem, který existoval v době, kdy ručitel převzal ručitelský závazek. Takový důsledek – pokud ovšem i sám ručitel neuznal pohledávku vůči věřiteli kvalifikovaným způsobem – je v rozporu se zákonnou úpravou právního postavení ručitele. K týmž závěrům z hlediska možnosti ručitele vznést úspěšně námitku promlčení lze dospět i v případě, že povinnost dlužníka uspokojit pohledávku věřitele byla vyslovena rozsudkem“ (in.:Komentář Občanského zákoníku, I. svazek, Panorama Praha 1987, prof. Češka a kol., str. 209)

JUDr. Luboš Chalupa
www.akchalupa.cz

ODPOVĚDNOST DRŽITELE DOMÉNOVÉHO JMÉNA ZA OBSAH JEHO INTERNETOVÝCH STRÁNEK

V právní praxi se stále častěji objevují případy porušování práva na ochranu osobnosti mnohdy i soustavným zveřejňováním nepravdivých či difamujících tvrzení ke škodě určité osobě spoléhaje na to, že se jedná o obtížně postižitelné protiprávní jednání oproti dosavadnímu zveřejňování informací v hromadných sdělovacích prostředcích.

Internet má stále více povahu zvláštního nepřetržitého on-line hromadného sdělovacího prostředku (srov. internetové televize, internetové noviny a časopisy, masově navštěvované internetové stránky apod.), s čímž je nedílně spjata i vyšší intenzita porušení práva na ochranu osobnosti.

Občansko právní odpovědnost za obsah internetových stránek spjatých s určitým doménovým jménem je zásadně rozdílná od trestně právní odpovědnosti.

Doménové jméno je majetkovým právem, které je předmětem právních vztahů včetně práva jeho převodu na jinou osobu i odpovědnosti z titulu porušení práva na ochranu osobnosti uveřejněním nepravdivých či difamujících informací.

Držitelem (majitelem) doménového jména je osoba, v jejíž prospěch bylo doménové jméno registrováno se současným poskytnutím nezaměnitelných přístupových údajů: loginu a hesla, bez nichž nelze na internetové stránky ukládat a měnit údaje.

Držitel (majitel) doménového jména a internetových stránek funkčně propojených na uvedené doméne je na základě přidělených přístupových údajů - login a hesla - jediný schopen ukládat a měnit údaje a jen on sám je k provedení jeho pokynů, případně poskytuje dalším osobám s právem držitele (majitele) kdykoli změnit jemu přidělené přístupové heslo, protože držitel (majitel) doménového jména odpovídá za porušení práva na ochranu osobnosti zveřejněním nepravdivých nebo difamujících tvrzení o určité fyzické osobě.

Za protiprávní obsah internetových stránek v rámci občansko právních vztahů včetně práva na ochranu osobnosti musí být odpovědná určitá osoba, zvláště, když má internet stále více povahu zvláštního individuálního hromadného sdělovacího prostředku.

Majitel (držitel) doménového jména, kterému byly při registraci poskytnuty nezaměnitelné přístupové údaje login a heslo, je vůči třetím osobám zásadně občansko právně odpovědným za obsah internetových stránek nedílně spjatých s jeho doménou.

Majitel (držitel) doménového jména s určitou doménovou adresou s jedinečnými nezaměnitelnými přístupovými údaji (login + heslo) umožňujícími ukládat a měnit údaje na internetových stránkách, přímo určuje a kontroluje, jaký je obsah jeho vlastních internetových stránek, srov. obsah internetových stránek jednotlivých advokátních kanceláří, kde je až naivní výklad, že za tento obsah odpovídá osoba, která je pověřena majitelem provést příkaz majitele k určité úpravě internetových stránek, případně neznámí autoři.

Majitel (držitel) doménového jména třetím osobám neodpovídá za obsah internetových stránek tehdy, pokud byl jejich obsah změněn protiprávně bez jeho souhlasu, např. hackery, svévolným zveřejněním informací osobou pověřenou majitelem provádět údržbu a změnu internetových stránek.

Majitel (držitel) doménového jména má jako majitel právo poskytnout jím zmocněné osobě jedinečné přístupové údaje login a heslo umožňující naplnit a měnit obsah jeho internetových stránek, což však jejich majitele nezbavuje jeho právní odpovědnosti vůči třetím osobám za obsah internetových stránek.

Advokátní kancelář zřízená jako právnická osoba nemá – jako advokát fyzická osoba – v občansko právních vztazích privilegované právní postavení vylučující její právní odpovědnost s odkazem na povinnost mlčenlivosti jednotlivých advokátů.

Advokátní kancelář zřízená jako právnická osoba se nijak nemůže zprostit svojí odpovědnosti za obsah jejich internetových stránek v rámci jejího doménového jména tím, že na nich uveřejňovala informace ve prospěch svých tvrzených klientů s odmítnutím sdělení jejich jmen s odkazem na povinnost mlčenlivosti.

Advokátní kancelář zřízená jako právnická osoba naopak zásadně neodpovídá za obsah internetových stránek jeho klientů, na jejichž jméno bylo registrováno určité doménové jméno.

Registrátor jako osoba toliko registrující doménová jména ani osoba poskytující toliko webhosting s určitou datovou kapacitou – na rozdíl od majitele (držitele) doménového jména - zásadně neodpovídá za obsah

internetových stránek nedílně spjatých s doménovým jménem, ledaže se jednalo o očividné porušování zákona, na které byl zpravidla předem upozorněn, např. rasismus, terorismus apod.

Předání přístupových údajů k uveřejňování a aktualizaci informací v internetové doméně jejím držitelem (majitelem) jiné osobě včetně provozovatele jej nezavazuje právní odpovědnosti včetně odpovědnosti za zásah do práva na ochranu osobnosti již proto, že držitel má právo i povinnost průběžně kontrolovat obsah internetové domény a odstraňovat z ní k námitce dotčené osoby nepravdivé údaje, případně obstarat jejich odstranění.

Nestanoví-li zákon výslovně jinak, odpovídá za obsah internetových stránek funkčně propojených s určitým doménovým jménem jako majetkového práva její držitel (majitel) bez ohledu na to, zda do ní poskytl přístup jiné osobě tím, že jí poskytl login a heslo, neboť je to on, kdo vykonává právní panství nad tímto majetkovým právem s povinností jeho průběžné kontroly včetně i) odstranění očividně nezákonného obsahu bez dalšího (např. pornografie, rasistické texty) a ii) odstranění nepravdivých zpráv ke škodě určité osoby po výslovném upozornění dotčenou osobou s žádostí o odstranění takovéto zprávy.

Držitel (majitel) doménového jména zásadně odpovídá za uveřejnění nepravdivé zprávy ke škodě jiné osoby včetně zásahu do práva na ochranu osobnosti za období, kdy byl jejím majitelem s jedinečnými přístupnými údaji nezbytnými pro zveřejňování, aktualizaci či odstranění uveřejněných zpráv v internetové doméně.

Nepříjatelem je právní výklad, že za obsah internetových stránek jako majetkového práva, které je i předmětem obchodu, s určitým držitelem (majitelem) doménového jména, mající reálně dopady trvalého hromadného sdělovacího prostředku, s návštěvností srovnatelnou s tištěnými médii nikdo neodpovídá s odkazem na anonymní články či nejasné autory-nonsubjekty typu iniciativa x,y; v takovém případě je – zpravidla po předchozím upozornění - za protiprávní obsah nepravdivých zpráv odpovědný držitel (majitel) domény, který má nejsilnější práva k doméně s právem úpravy jejího obsahu.

Právní odpovědnost držitele (majitele) internetové domény za uveřejnění nepravdivých údajů zasahující do práva na ochranu osobnosti nutno poměřovat i jeho skutečným jednáním v rozhodné době oproti účelovým obhajujícími se tvrzením v soudním řízení s novodobou tendencí popírání všeho vůči všem.

Z důvodu neomezené veřejně přístupné povahy internetu jako on-line individuálního bezplatného "sdělovacího prostředku" je na místě obdobný přístup jako k tradičním hromadným sdělovacím prostředkům včetně "cenzury" internetových stránek k tíži držitele (majitele) určitého doménového jména, pokud je jejich obsah očividně protiprávní; v případě internetových stránek se nejedná o zvláště chráněná osobnostní práva držitele (majitele), když jsou určeny zásadně pro každého bez jakéhokoli omezení.

Počátek internetu není dneškem internetu, a proto už není na místě tradicionalistické odmítání jeho "cenzury". "Cenzurou" není odstranění očividně protiprávního obsahu bez ohledu na to, zda je namířeno proti tradičním hromadným sdělovacím prostředkům nebo proti internetu jako novodobému individuálnímu "hromadnému sdělovacímu prostředku".

Cenzura sprostoty není cenzurou svobody

(in.: Gnómy, nakladatelství Radix).

Prokazování obsahu internetových stránek je - obdobně jako u e-mailové komunikace - zpravidla v podobě předložení listiny obsahující určitou internetovou stránku s uvedením její internetové adresy s datem jejího tisku (srov. prokazování výpisy z internetových stránek katastrálního úřadu či obchodního rejstříku). Návrh na provedení důkazu určitou internetovou stránkou soudem je nejen určitý, ale i objektivní, neboť je to soud, kdo pořídí její vytištění jako jistotu její pravosti.

Probíhalo-li o obsahu určitých internetových stránek mezi týmiž účastníky (oznamovatel a podezřelý) správní řízení u Úřadu na ochranu osobních údajů, je prokazatelný obsah totožných internetových stránek opatřených tímto úřadem, které jsou následně i předmětem soudního řízení na ochranu osobnosti.

Právní prostředky nápravy protiprávního obsahu hromadných sdělovacích prostředků a internetu jsou zásadně srovnatelné včetně odpovědnosti držitele (majitele) doménového jména, k nimž se internetové stránky připínají, obdobně jako je tomu u vydavatele novin, který až na výjimky také není autorem textu.

Držitel (majitel) doménového jména, k němuž se připínají určité internetové stránky, má právní postavení obdobně jako "vydavatel" se soukromoprávní odpovědností za jejich očividně protiprávní obsah.

JUDr. Luboš Chalupa
www.akchalupa.cz

